

MARMARA 3 NO.LU L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2026/11

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/333 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iv
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	10
D. Sağlık Hizmetleri	11
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	13
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	15
G. Dış Dünya ile İletişim.....	18
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	19
A. Değerlendirme	19
B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler	19
C. Tavsiyeler.....	24
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	24
2. Silivri Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye.....	25
3. İstanbul İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye.....	25
4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	25
5. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	26

Tablo 1. Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı.....	3
Tablo 2. Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Disiplin Cezaları.....	9
Tablo 3. Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Ödüller.....	9
Tablo 4. Son 1 Yıl İçerisinde Yapılan Sağlık Servisi İşlemleri.....	12
Tablo 5: Son 1 Yıl İtibarıyla Verilmiş Olan Seminerlere İlişkin Veriler.....	14
Tablo 6: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Sosyal Yardımlar.....	15
Tablo 7: Kurumda Aktif Olarak Eğitim ve Öğretimine Devam Eden Mahpuslara İlişkin Sayısal Veriler.....	16
Tablo 8: Son 1 Yıl İçerisinde Kurumda Düzenlenen Kurslar.....	17

- ACEP** : Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu E-Görüş Projesi
- ARDEF** : Araştırma ve Değerlendirme Formu
- AIÖK/CPT** : Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
- BİSİS** : Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- SEGBİS** : Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TIHEK'in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 21/8/2025 tarihinde Marmara 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir takip ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurul Üyeleri ..., ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., Sosyal Hizmet Uzmanı ... ve Uzman Psikolog ... ile TİHEK'in talebi üzerine İstanbul Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede TİHEK Heyeti tarafından; UÖM görevi, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Akabinde sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, manevi rehberlik servisi, atölyeler, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi ile açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiş; gerekli kayıt, belge ve defterler incelenmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 8/8/2025 tarihli ve 54193 sayılı oluruna istinaden 21/8/2025 tarihlerinde Marmara 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen takip ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan "mahpus" sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. İstanbul il merkezine 75 kilometre ve Silivri ilçesine 12 kilometre mesafede bulunan Kurum, Marmara Ceza İnfaz Kurumları Kampüsünde yer almaktadır. Kuruma ulaşım toplu taşıma araçları ile sağlanmaktadır.

10. 2008 yılı Haziran ayında faaliyete başlayan Kurum, 41.000 metrekare açık alan üzerine inşa edilen 28.000 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda, 21'i kadın ve 277'si erkek olmak üzere toplam 298 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	3
İdare Memuru	4
Öğretmen	3
Psikolog	5
Sosyal Çalışmacı	1
Diş Hekimi	2
Sayman	1
Veznedar	1
Teknisyen	2
Kâtip	6
Sağlık Memuru	1
Hemşire	4
İnfaz ve Koruma Başmemuru	12
İnfaz ve Koruma Memuru	252
TOPLAM	298

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

12. Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı ise 7'si yüksek lisans, 120'si lisans, 108'si ön lisans ve 63'ü lise şeklindedir.

13. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi³ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde görevli personel 08.00-17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

14. Kurumda görev yapan personelin görev yapılan birimler ile alakalı olarak hizmet içi eğitim programları çerçevesinde gerek eğitim merkezlerinde yüz yüze gerek Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumunda yerinde eğitim ve gerekse CTE Uzaktan Eğitim Sistemi (UZEP) ile eğitimler almakta oldukları belirtilmiştir. Alınan eğitimler arasında; İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, Ziyaret Kabul Birimi İşlemleri Eğitimi, Vardiya İşlemleri Eğitimi, Temel İlk Yardım Eğitimi, Personel Kalemi Birimi Eğitimi, Mutemetlik Birimi Eğitimi, Telefon-Santral Birimi Eğitimi, Fotoğrafçılık Eğitimi, Psikososyal-Servis Memuru Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Afet Acil Durumlara Müdahale Eğitimi, Erasmus Proje Yazma ve Yönetimi Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Kütüphane İşlemleri Eğitimi, Mektup Okuma İşlemleri Eğitimi, Mesleki Müdahale ve Teknikleri Eğitimi, Personel Motivasyon Eğitimi, Pozitif Psikoterapi Temelli Psikolojik İlk Yardım Eğitimi, Ruhsal Bozukluğa Sahip Hükümlü İle Çalışan Personele Yönelik Farkındalık Eğitimi, Terör Uzmanlaşma Eğitimi, Vardiya İşlemleri Eğitimi, Yaşlı ve Engelli Hükümlü İle Çalışan Personelin Uzmanlaşma Eğitimi, Ziyaret Kabul İşlemleri Eğitimi, İnfaz ve Koruma Başmemurluğu İşlemleri Eğitimi, Temel Yangın Bilgisi Eğitimi, Ceza İnfaz Kurumlarında Terör ve Tehlikeli Mahkûmların İdaresinin İyileştirilmesi ve Radikalleşmenin Önlenmesi Projesi Müdahale Programları Yaygınlaştırma Eğitimi, Ani Müdahale Ekibi İşlemleri Eğitimi, Terör Nakil Sistemi Eğitimi, İnfaz İşlemleri Eğitimi, Sağlık Personeli Mesleki Gelişim Eğitimi, İyi Hal Uygulamaları Eğitimi, İdare ve Gözlem Kurulu Sekreteryası İşlemleri Eğitimi, Personel Disiplin İşlemleri Eğitimi ve Firar Önleme Eğitimi yer almaktadır.

15. Kurumda görev yapmakta olan personelin çoğunluğunun insan hakları eğitimi aldığı, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin ise Eğitim Merkezlerinde yüz yüze verilen bir kısım eğitim başlıkları altında verildiği bilgisi alınmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

³ Dörtlü vardiya, 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

16. Kurumun kapasitesi 1744, artırılmış kapasitesi ise 2374'tür. Ziyaret tarihinde Kurumda 1406 hükümlü, 196 hükmen tutuklu ve 1517 tutuklu olmak üzere toplam 3119 mahpus bulunmaktadır.

17. Kurumda yabancı mahpus bulunmamaktadır.

18. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

19. Kurumda engelli⁴ 2 mahpus ve kronik rahatsızlığı⁵ olan 613 mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

20. Kurum A, B, C, D, E ve F olmak üzere birbiriyle bağlantılı 6 bloktan oluşmaktadır. Kurumda 35 adet tek kişilik oda, 4 adet 3 kişilik koğuş ve 61 adet çok kişilik koğuş bulunmaktadır.

21. İki katlı şekilde inşa edilen çok kişilik koğuşların üst katında 5 adet ve alt katında 2 adet olmak üzere toplam 7 adet oda bulunmaktadır. Odalarda ranza ve metal dolapların yer aldığı görülmüş, her mahpusun kendine ait yatağı bulunmasına rağmen bazı mahpusların ranza ve dolabının olmadığı bazı mahpusların ise yataklarının eski olduğu anlaşılmıştır. Koğuşlarda kapasitenin üzerinde mahpus barındırılması sebebiyle yatakların odalardaki boş alanlar ile odaların açıldığı koridorda yere serildiği görülmüş, mahpuslar tarafından 2-3 kişinin aynı dolabı ortak kullanmak zorunda kaldığı ifade edilmiştir.

22. Koğuşların giriş katında ise ortak yaşam alanı, mutfak bölümü ve havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Ortak yaşam alanlarında; plastik masa ve sandalyeler, televizyon, buzdolabı ile Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu E-Görüş Projesi (ACEP) kapsamında görüntülü görüşme kabininin yer aldığı görülmüştür. Bunlara ek olarak ortak yaşam alanında ayrı bir bölümde mahpusların kullanımı için ayrılmış 2 adet alaturka tuvalet ve 2 adet duş kabini bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından tuvalet ve banyonun aynı alan içerisinde bulunması ve havalandırma sisteminin olmaması sebebiyle duvarların rutubetlendiği, kalabalıktan dolayı sıra oluştuğu ifade edilmiş,

⁴ 1 kişi işitme ve konuşma engelli, 1 kişi ise fiziksel engellidir.

⁵ 298 kişi yüksek tansiyon ve kalp hastası, 164 kişi diyabet ve 154 kişi astım hastasıdır.

koğuşlardaki mahpus sayısı dikkate alındığında tuvalet ve banyo sayısının çok kişilik koğuşlar için yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

23. Ziyaret edilen tek kişilik odalarda üst kattan odaya sızan sudan dolayı tavanda tahribat olduğu görülmüştür. Ziyaret sonrası İdare tarafından gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan gerekli tadilatların yapıldığı anlaşılmıştır.

24. Kronik rahatsızlığı bulunan ve öz bakım ihtiyacı olan mahpuslar için 1 adet hasta ve engelli koğuşu bulunmaktadır. Koğuştaki tuvaletlerin engelli mahpuslar için uygun olduğu ve tuvaletlerin yanında tutunma barlarının bulunduğu görülmüştür.

25. İdare tarafından havalandırma bahçelerinin kapılarının saat 08.00’de sabah sayımı ile birlikte açıldığı, akşam ise hava kararmadan 15 dakika önce kapatıldığı ve saatlerin mevsime göre değişiklik gösterebildiği belirtilmiştir. İnceleme yapılan havalandırma bahçelerinde 1 adet güvenlik kamerası bulunduğu görülmüştür.

26. Koğuşların havalandırma ve doğal aydınlatması demir parmaklıklı pencereler ve havalandırma bahçelerinin kapılarıyla, yapay aydınlatması ise floresan tipi lambalar aracılığıyla sağlanmaktadır.

27. Ziyaret edilen koğuşlarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ancak bazı butonların çalışır vaziyette olmadığı görülmüştür.

28. Koğuşların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığı ve kullanılan temizlik malzemelerinin Kurum kantininden temin edildiği öğrenilmiştir. İdare, maddi durumu iyi olmayan mahpusların temizlik malzemesi ihtiyaçlarının Kurum tarafından karşılandığını belirtmiştir. Ayrıca çamaşır suyunun görevli personel tarafından kontrollü olarak koğuşlara verildiği ifade edilmiştir.

29. Kurum, Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumuna bağlı ısı merkezi aracılığıyla doğalgaz yakıtlı kalorifer tesisatı kullanılarak ısıtılmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ısınma ile ilgili herhangi bir şikâyet dile getirilmemiştir.

30. Günlük kişi başı sıcak su için 50 litre, soğuk su için 200 litre kota uygulanmakta olduğu ve su ihtiyacının Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlandığı belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde su kotasına ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

31. Kurumda 1 adet çamaşırhane bulunmaktadır. Çamaşırhanede 18 adet ev tipi çamaşır makinesi ve 18 adet ev tipi kurutma makinesinin olduğu görülmüştür. Mahpuslar; 1 file çamaşır yıkama ücretinin 50 TL olduğu, nevresim ve battaniyelerin ise Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini ifade etmişlerdir.

32. Kurumda 6 adet sigara içilmeyen koğuş bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar sigara içilmeyen koğuş sayısının artırılması talebinde bulunmuştur.

33. Kurumda mahpusların odaları belirlenene kadar tutulduğu 2 adet geçici koğuş bulunmaktadış. İdare tarafından yeni gelen mahpusların en fazla 3 gün süreyle geçici koğuşta kaldığı, koğuşlarının belirlenmesinin ardından buradan ayrıldıkları ifade edilmiştir. Geçici koğuşlarda; ranza, dolap, plastik masa ve sandalyeler, mutfak bölümü ile tuvalet-banyo alanı mevcuttur.

34. Kurumda 2 adet yumuşak oda⁶ bulunmaktadış. Bu odaların duvarlarının tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı, odalarda 1 adet güvenlik kamerası ve sifon sistemi olmayan taşsız tuvalet gideri bulunduğu, odanın doğal aydınlatması ve havalandırmasının tavana yakın şekilde konumlandırılmış kırılmaz nitelikte cam pencereyle, yapay aydınlatmasının ise korumalı lamba ile sağlandığı grlmştir. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odaya giriş ve çıkışların kayıt altına alındığı defter kontrol edilmiş ve odanın en son 21/9/2021 tarihinde kullanıldığı grlmştir.

35. Kurumda, 480 adet güvenlik kamerası bulunmaktadış. İdare tarafından kameraların gece görüş özelliğine sahip olduğu, kayıt süresinin 6 ay olduğu ve kayıtların izlendiği merkez kontrol odasında sürekli olarak personel bulunduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde koğuşların ortak yaşam alanında ve üst katta odaların olduğu koridorda kamera bulunmakta olduğu, kr nokta bulunmadığı ancak bazı kameraların yetersiz ışık düzeyi nedeniyle net görüntü net almadığı anlaşılmıştır.

36. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerin incelemesinden, Kurumda ayda 1 kez haşere ve kemirgen ilaçlaması yapıldığı anlaşılmıştır.

37. Kurum koridorlarında, içinde son kullanma tarihleri 11/2027 olan yangın tüpleri bulunan ve muhtemel bir yangın durumunda yapılması gerekenlerin yazılı olduğu yangın teçhizat dolapları, yangın sensörleri ve yangın panolarının bulunduğu grlmştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve şikâyet Prosedürleri

38. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların Kuruma kabul edilmesi sürecinde; mahpusun evraklarının kontrol edildiği ve kimlik doğrulamasının yapıldığı, darp/cebiri raporları alınarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine gerekli kayıtlarının oluşturulduğu, görevli personel tarafından kaba üst aramasının gerçekleştirildiği, ardından mahpusun ve varsa yanında getirdiği eşyalarının duyarlı kapıdan geçirildiği ifade edilmiştir.

⁶ “Doku hasarı ve travma önleyici” veya “süngerli oda” olarak da bilinmektedir.

39. Mahkûm kabul biriminde 2 adet arama odası bulunmaktadır. İncelemeler sırasında odaların içerisinde kamera bulunmadığı ve arama önlüklerinin olduğu görülmüştür. Bazı mahpuslar tarafından arama esnasında kendilerine tek kullanımlık önlük verildiği, bazı mahpuslar tarafından ise kendilerine önlük verilmediği ifade edilmiştir.

40. Mahkûm kabul biriminde, mahpusların aramalar sırasında beklemesi için 2 adet bekleme alanı bulunmaktadır. Yapılan incelemede, koridorda yer alan 1 adet kameranın her iki alanı da görüntülediği anlaşılmıştır.

41. İdare tarafından Kuruma kabul edilen mahpuslara gerekli bilgilendirmelerin yazılı ve sözlü olarak yapıldığı, tüm mahpuslara Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan “Tutuklu-Hükümlü El Kitabı”nın teslim edildiği belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde ise Tutuklu-Hükümlü El Kitabı’nın herkese verilmediği iddia edilmiştir.

42. Kurumda sabah 08.00 ve akşam 20.00’de olmak üzere günde 2 defa sayım yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

43. Mahpusların yazdığı dilekçelerin görevli personel tarafından sabah sayımı esnasında teslim alındığı, dilekçelerin konularına göre tasnif edilerek ilgili birimlere havale edildiği ve dilekçelerinin takibi için talep eden mahpuslara evrak çıkış numarasının verildiği ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpusların bazıları tarafından kurum içi dilekçelerinin işleme alınmadığı yönünde şikâyet iletilmiştir.

44. Son 1 yıl içerisinde personel hakkında kötü muamele iddiasıyla şikâyetçi olan mahpus bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

45. Kurum tarafından son 1 yıl içerisinde disiplin cezası⁷ verilen mahpus sayısını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır:

DİSİPLİN CEZASI TÜRÜ	TOPLAM VERİLEN CEZA
-----------------------------	----------------------------

⁷ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Disiplin, Ceza ve Tedbirleri, Ödüllendirme” başlıklı 38’nci maddesinin birinci fıkrasına göre: “(1)Çocuklar haricindeki hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları ağırlık derecesine göre şunlardır:

a) Kınama.

b) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma.

c) Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma.

d) Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama. e) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma.

f) Hücreye koyma.”

Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma	21
Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama	94
Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma	122
Hücreye koyma	142
Kınama	250
TOPLAM	629

Tablo 2: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Disiplin Cezaları

46. İdare tarafından ödül alması uygun görülen mahpusların, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlendiği ve mevzuat hükümleri⁸ çerçevesinde ödülünden yararlandırıldığı belirtilmiştir. Son 1 yıl içerisinde mahpuslara verilen ödüllerini içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

ÖDÜL TÜRÜ	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Haftalık telefonla görüşme sayısının veya süresinin artırılması	352
Hediye	175
Kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eş ile mahrem görüşme ödülü	98
Tek kişilik odada televizyon bulundurma	2
TOPLAM	627

Tablo 3: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Ödüller

⁸ 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in “Ödül Türleri” başlıklı 7’nci maddesine göre:

“(1 Hükümlü ve tutuklulara;

a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme,

b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma,

c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma,

ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma,

d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma,

e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma,

f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma,

g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma,

ğ) Hediye,

h) Takdir belgesi,

ı) Tavsiye mektubu ödülü verilebilir.

C. Beslenme

47. Mahpuslara günde 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak haftalık yemek listesine göre Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı ve Kuruma getirildiği, görevli infaz ve koruma memurları ile işçi mahpuslar tarafından dağıtımının yapıldığı ifade edilmiştir.

48. İdare tarafından özel beslenme ihtiyacı olan mahpusların hekim raporu ile birlikte Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumuna bildirildiği ve özel beslenme ihtiyacına uygun ayrı yemek listelerinin oluşturulduğu belirtilmiştir. Kurumda, diyet yemek listesi, vejetaryen-vegan yemek listesi, diyaliz-gastrit-çölyak yemek listesi ve çocuk yemek listesi olmak üzere toplam 4 farklı yemek listesi bulunmakta olup yemek listelerinin gıda mühendisi ve gıda teknisyeni onayıyla hazırlandığı görülmüştür. Özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslarla görüşülmüş, mahpusların yemek konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları bilgisi edinilmiştir.

49. Ziyaret tarihinde öğle yemeği Kurum personeliyle birlikte yenilmiş ve personel ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği görülmüştür. Yenilen yemeklerin lezzeti ve doyuruculuğu Ziyaret Heyeti tarafından yeterli bulunmuştur. Mahpuslar yemeklerin miktarı ile çeşitliliğini az bulduklarını ve ekmeklerin bayat olduğunu dile getirmiş, yapılan incelemede yemeklerin üç çeşit olacak şekilde koğuş mevcudu dikkate alınarak hazırlandığı ve ekmeklerin bayat olmadığı anlaşılmıştır.

50. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar haftalık olarak hazırlanan yemek listelerinin televizyondaki duyuru kanalı üzerinden yayınlandığını ifade etmişlerdir.

51. Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumundan getirilen yemeklerin gıda teknisyeni ve gıda mühendisi eşliğinde hazırlandığı ve koğuşlara dağıtıldığı mutfak bölümünün temiz olduğu görülmüş, yemek numunelerinin Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından saklandığı öğrenilmiştir.⁹

52. Erzak ve soğuk hava depolarında yapılan incelemede gıdaların son kullanma tarihlerine ve temizlik koşullarına ilişkin herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

53. İçme suyunun Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanan şebeke suyu aracılığıyla temin edildiği, mahpusların ayrıca Kurum kantininden ambalajlı su satın

⁹ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

alabildikleri belirtilmiştir. Kontrol edilen belgelerden şebeke suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre içmeye uygun olduğu anlaşılmıştır.

54. Kurumda 1 adet kantin bulunmaktadır. İdare tarafından kantinde satılan ürünlere ait bilgilerin koğuşlardaki televizyonlarda yayımlandığı belirtilmiştir. Mahpusların kantin siparişlerini haftalık olarak ACEP üzerinden iletebildiği öğrenilmiştir.

55. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kantinde satılan ürün çeşidi sayısının az olduğunu dile getirmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantin listesi incelenmiş, kantinde 371 çeşit ürünün satışının yapıldığı ve ürünlerin fiyatlandırmasının piyasa koşullarına göre makul olduğu görülmüştür. Kantinde yapılan incelemede; yiyecek ve içecekler, hijyen malzemeleri, iç çamaşırları ve kişisel bakım ürünleri açısından ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu değerlendirilmiş, son kullanma tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır.

D. Sağlık Hizmetleri

56. Sağlık servisinde 2 aile hekimi, 2 aile sağlığı hemşiresi, 1 sağlık memuru ve 4 hemşire hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

57. Kurum sağlık servisi; 2 adet aile hekimi muayene odası, 1 adet diş hekimi muayene odası ile 1 adet depo ve kontrole tabi ilaçların bulundurulduğu ayrı bir odadan oluşmaktadır.

58. İncelemeler sırasında, mahpuslara yönelik sağlık hizmetlerinin düzenli olarak kayıt altına alındığı ve arşivleme sistemi ile takip edildiği görülmüştür.

59. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından sağlık servisinde bulunan elektrokardiyografi, tansiyon aleti, saturasyon aleti gibi ekipmanların, ilaçların, sarf malzemelerin, acil durum ve ilk yardım çantasının kullanıma hazır ve yeterli olduğu müşahade edilmiştir. Ancak hasta başı monitör cihazı ve ortopedik yaralanmalarda kullanılan elastik bandajın bulunmadığı görülmüştür.

60. Mahpusların mesai saatleri içerisinde acil bir sağlık sorunu yaşaması durumunda ilk müdahalenin aile hekimi tarafından gerçekleştirildiği, mesai saatleri dışında ise 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak sağlık ekibi talep edildiği belirtilmiştir.

61. Hastane sevklerinin öncelikle Marmara Ceza İnfaz Kurumları Kampüs Devlet Hastanesine yapıldığı, Hastanede ilgili bölümün bulunmaması halinde mahpusların Silivri Devlet Hastanesine, diğer eğitim araştırma hastanelerine ve üniversite hastanelerine sevk edildiği öğrenilmiştir.

62. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından sevklerde gecikme yaşandığı iddia edilmiştir. İdare sevklerde yaşanan gecikmelerin Marmara Ceza İnfaz Kurumları Kampüs Devlet Hastanesinde bazı uzman hekimlerin bulunmaması (nöroloji, kalp damar, kardiyoloji, fizik tedavi ve rehabilitasyon, cildiye), jandarma personeli sayısının eksikliği ve hastanelerde günlük muayene kotası bulunması sebebiyle gerçekleştiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından sevke ilişkin şikâyetle bulunan mahpusların kayıtları incelenmiş olup aile hekimliği birimlerince sevklerin talep edildiği ancak sevklerin İdarenin belirttiği gerekçeler sebebiyle gecikebildiği anlaşılmıştır.

63. Son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen sağlık servisi işlemlerine ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLER	TOPLAM
Muayene Sayısı	34.323
Hastane Sevki Sayısı	2.836
Diş Muayene Sayısı	3.588
Diş Sevki Sayısı	633
TOPLAM	41.380

Tablo 4: Son 1 Yıl İçerisinde Yapılan Sağlık Servisi İşlemleri

64. Mahpusların psikiyatrik olmayan ilaçlarını kutuyla yanlarında bulundurabildikleri, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlar ile psikiyatri ilaçlarının kilitli dolapta muhafaza edilerek reçetede belirtilen şekilde ilgili mahpusa verildiği bilgisi paylaşılmıştır.

65. Ziyaret sırasında ilaç hazırlama odasında; ilaçların kilitli dolapta mahpusların isimlerinin yazılı olduğu plastik kutularda saklandığı görülmüş, yapılan incelemede son kullanma tarihi geçmiş ilaca rastlanılmamıştır.

66. Bazı mahpuslar, ilaçların tedarik edilmesinde ve sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşadıklarını dile getirmiştir. İdare tarafından reçetelerin anlaşmalı eczanelere ulaştırılması ve Cezaevi Reçete Takip Sistemine kaydının yapılması neticesinde ilaçların yaklaşık 1-2 gün içerisinde Kuruma ulaştığı, bazen eczanelerin kota uygulaması sebebiyle ilaç temininde gecikmeler yaşanabildiği belirtilmiştir. İdare tarafından sunulan belgelerden her bloğun haftada 1 gün sağlık servisinden yararlanabildiği ve serviste günlük olarak ortalama 100 mahpusun muayene edildiği görülmüştür.

67. Ziyaret tarihinde Kurumda 19/8/2025 tarihinden beri 1 mahpusun ölüm orucunda ve 1 mahpusun açlık grevinde olduğu, kilo ve vital bulgulara ilişkin takiplerin günlük olarak yapıldığı incelenen belgelerden anlaşılmıştır. Hayati risk oluşması durumunda; sağlık servisi personeli tarafından ilk müdahalenin yapıldığı, 112 Acil Çağrı Merkezi aracılığıyla mahpusun hastaneye sevkini sağlandığı öğrenilmiştir.

68. Diş tedavilerinin gerçekleştirildiği birimde, 2 diş hekimi hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır. Ayrıca Kurumda 1 özel diş hekimi bulunmakta olup diş hekiminin Kurum ile yaptığı protokol uyarınca mahpusların talebi doğrultusunda ücret karşılığında hizmet verdiği öğrenilmiştir. Özel diş hekiminin her hafta cuma günü 08.00-17.00 saatleri arasında Kurumda bulunduğu bilgisi alınmıştır.

69. Diş hekimi odasında diş ünitesi, sterilizasyon cihazı, hasta kayıt defteri ve röntgen cihazı bulunduğu görülmüştür. Diş hekimi tarafından dolgu, çekim, kanal tedavisi gibi işlemlerin gerçekleştirildiği, daha ileri tetkik ve tedavi gerektiren işlemler için mahpusların diş polikliniğine sevk edildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, aylık ortalama 500 mahpusun diş muayene ve tedavisinin yapıldığı öğrenilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

70. Psikososyal serviste; 5 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ile 4 infaz ve koruma memuru hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır. Kurumda 3 adet psikososyal servis görüşme odası ve 3 adet bireysel görüşme odası bulunmaktadır.

71. Psikososyal servis personeli tarafından, Kuruma kabulü yapılan mahpuslar ile 3 gün içerisinde görüşme yapıldığı ve “Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS)”¹⁰ kapsamında; “İlk Görüşme Formu” ve “Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF)” doldurulduğu belirtilmiştir. ARDEF yoluyla elde edilen sonuçlar doğrultusunda mahpuslar için bireyselleştirilmiş psikososyal destek programı hazırlandığı öğrenilmiştir.

72. Bireysel görüşmelerin mahpuslardan gelen talep dilekçeleri doğrultusunda ve psikososyal servis personelinin gerekli gördüğü hallerde gerçekleştirildiği, günlük ortalama 16

¹⁰ “BİSİS 3 aşamadan oluşmakta olup öncelikle Kurum kabul biriminde görevli eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Kurum Kabul Formu" doldurulmakta, sonra Psikososyal Yardım Servisinde görevli ve eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından ARDEF- Psikososyal Memur" formu doldurulmakta, son olarak da Psikososyal Yardım Servisinde görevli Psikolog ve/veya Sosyal Çalışmacı tarafından "Psikososyal Uzman Formu" doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psikososyal destek ve müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir.”

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yaritm-programi>

mahpusla görüşme yapıldığı ifade edilmiştir. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden son 1 yıl içerisinde 8.913 mahpus ile bireysel görüşme gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

73. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar Kurum psikologları ile görüşebilme konusunda bir sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

74. Servis tarafından son 1 yıl içerisinde “Öfke Kontrol Programı”, “Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı”, “Salıverilme Öncesi Mahkûm Gelişimi Programı”, “0-18 Yaş Aile Eğitim Programı” konularında grup çalışmaları gerçekleştirildiği ve bu çalışmalara 48 mahpusun katıldığı bilgisi edinilmiştir. Ayrıca mahpuslara verilen kurs, seminer ve etkinlikleri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

VERİLEN SEMİNERLER	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Aile Hukuku- Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma	98
Değerlerin Edinilmesinde Ailenin Rolü	69
Çatışma ve Çatışma Çözme Becerisinin Kazanılması	54
Temel Bağımlılık Eğitimi	49
Sağlıklı Aile Sağlıksız Aile	43
Zaman Yönetimi	36
Farklılıklara Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü	35
Kişisel Hijyen	35
Hayatın İlk Çeyreği	32
Sağlıklı Yaşama ve Hastalıklardan Korunma	31
Aile İçi İletişim	29
Evlilik ve Aile Hayatı	23
İşçi Hakları ve Yükümlülükleri	23
TOPLAM	557

Tablo 5: Son 1 Yıl İtibarıyla Verilmiş Olan Seminerlere İlişkin Veriler

75. İntihar girişiminde bulunan ve kendine zarar verme riski olan mahpusların düzenli olarak takiplerinin yapıldığı, bu kapsamda söz konusu mahpuslara yönelik olarak ayda 1 defa İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantıları)¹¹

¹¹ Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/10/2020 tarihli ve 57292265-204.08.09-E.898/125525 sayılı yazısında “Kurumda intihar girişimi, kendine zarar verme davranışı veya intihar riski tespit edilen kişilere

yapıldığı ve sonrasında Vaka Toplantısı ve Risk Değerlendirme Formu tanzim edildiği belirtilmiştir. Son 1 yıl içerisinde 40 vaka toplantısı gerçekleştirilmiş olup 11 kişinin risk grubunda yer aldığı bilgisi alınmıştır.

76. Servis personeli tarafından, mahpusların ailevi sorunlarının çözümüne katkıda bulunması ve yaşadıkları kişisel problemlerinin çözümünde aile desteğinin sağlanması için aile görüşmelerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Son 1 yıl içerisinde 255 aile ile açık ve kapalı görüş günlerinde ya da telefon ile iletişime geçildiği bilgisi alınmıştır.

77. Maddi durumu yetersiz olan ve yaşamını idame ettirmeye yönelik temel ihtiyaçlarını karşılayacak imkânı olmayan mahpusların ihtiyaçları için psikososyal servisinin çalışmalar yürüttüğü ifade edilmiştir. Son 1 yıl içerisinde İdare ve Gözlem Kurulunca uygun görülen yardımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Maddi Yardım (Para)	175
Kıyafet Yardımı (Kazak ve Mont)	55
TOPLAM	230

Tablo 6: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Sosyal Yardımlar

78. Manevi rehberlik biriminde 2 vaiz haftanın 4 günü görev yapmaktadır. Birim tarafından; koğuş ziyaretleri gerçekleştirildiği, talepte bulunan mahpuslarla bireysel görüşme yapıldığı, önemli gün ve gecelerde etkinlikler düzenlendiği bilgisi alınmıştır.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

79. Eğitim ve öğretim servisinde 1'i ücretli öğretmen olmak üzere 4 öğretmen ile 5 infaz ve koruma memuru hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

80. Kurumda aktif olarak eğitim ve öğretimine devam eden 421 mahpus bulunmaktadır. Mahpusların kayıtlı olduğu eğitim programına ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

EĞİTİM PROGRAMLARI	MAHPUS SAYISI
---------------------------	----------------------

yönelik vaka değerlendirme toplantısı en kısa süre içerisinde olağanüstü olarak, belirli aralıklarla ise takip ve gözetim amaçlı olağan toplantı yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır.

Açık Öğretim Ortaokulu	69
Açık Öğretim Lisesi	317
Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	15
İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	13
Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	7
TOPLAM	421

Tablo 7: Kurumda Aktif Olarak Eğitim ve Öğretimine Devam Eden Mahpuslara İlişkin Sayısal Veriler

81. İkinci kademe temel eğitim programına, açık öğretim ortaokuluna ve lisesine kayıtlı mahpusların kitaplarının Kurum tarafından Halk Eğitim Merkezlerinden alınarak mahpuslara teslim edildiği belirtilmiştir. Açık öğretim fakültesi öğrencilerinin ders kitaplarının ise mahpuslar veya aileleri tarafından temin edildiği öğrenilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar ders materyallerine erişim konusunda sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

82. Kurumda 1 adet kütüphane bulunmaktadır. Kurum kütüphanesinde 10.303 adet kitap bulunduğu, mahpusların 15 günde bir dilekçe yoluyla hem Kurum kütüphanesinden hem de Marmara Adalet Halk Kütüphanesinden yararlanabildikleri, 15 günlük sürenin sonunda ilgili kitapların görevli memur tarafından sayılmak üzere toplandığı, sayım sonrasında aynı kitabı okuma talebinde bulunan mahpuslara kitapların yeniden teslim edildiği belirtilmiştir.

83. Kurum kütüphanesinde kitap çeşitliliğinin yeterli olduğu gözlemlenmiştir. İngilizce, Fransızca, Kürtçe, İngilizce, Rusça, Japonca, Arapça ve Boşnakça dillerinden kitapların olduğu görülmüştür.

84. Mahpusların oda ve koşullarda bulundurabileceği kitap sayısının; Kurum kütüphanesi için 1 adet, Marmara Adalet Halk Kütüphanesi için 1 adet, dışarıdan temin edebildikleri kitaplar için 10 adet olmak üzere toplam 12 adet olduğu, ders kitapları ve dini kitapların bu sayıya dâhil edilmediği ifade edilmiştir.

85. İdare tarafından son 1 yıl içerisinde kurum kütüphanesinden 33.281 kez faydalandığı belirtilmiştir.

86. Kurumda 2024 yılı başından ziyaret tarihine kadar geçen sürede düzenlenen kurslara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

KURS ADI	DÜZENLENEN KURS SAYISI	KATILIMCI SAYISI
-----------------	-----------------------------------	-----------------------------

Okuma-Yazma Kursu 1. Kademe	1	2
Okuma-Yazma Kursu	2	2
Bilgisayar Operatörlüğü	1	8
Yabancı Dil Eğitimi	2	14
Okuma-Yazma Kursu 2. Kademe	4	14
Plastik Boru Tesisatçısı	1	15
Kuran-ı Kerim Kursu	1	22
Kuran-ı Kerim Elif Ba Kursu	1	30
Hijyen Eğitimi	2	38
Temel Dini Bilgiler Kursu	4	61
İlk Yardım Kursu	13	168
TOPLAM	32	374

Tablo 8: Son 1 Yıl İçerisinde Kurumda Düzenlenen Kurslar

87. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından kurs faaliyetlerinin sayısının yeterli olmadığı ifade edilmiş, yeni hobi-iş atölyeleri ve kursların açılması talep edilmiştir. İdare ise Halk Eğitim Merkezinde yeterli sayıda öğretici bulunmadığını, mahpusların kurs açılmasına yönelik taleplerine istinaden Silivri Adalet Mesleki Eğitim Merkezi ile iletişime geçildiğini belirtmiştir.

88. Kurumda 1'i bilgisayar sınıfı olmak üzere toplam 8 adet derslik bulunmaktadır. Dersliklerde, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezinin düzenlediği sınavların yapıldığı ve kursların verildiği öğrenilmiştir.

89. Kurumda 1 adet 101 kişi kapasiteli konferans salonu bulunmaktadır.

90. Kurumda iş yurdu bünyesinde tekstil atölyesi bulunmakta olup ziyaret tarihinde tekstil atölyesinde 145 işçi mahpusun çalıştığı öğrenilmiştir. Atölyelerin duvarlarında iş güvenliğinin sağlanmasına yönelik ikaz tabelaları bulunduğu görülmüştür.

91. Kurumda 1 adet kapalı spor salonu ve 2 adet açık spor sahası bulunmaktadır. Kapalı spor salonunda 2 adet bilyardo masası, 2 adet masa hokeyi, 3 adet masa tenisi masası, 3 adet langırt, voleybol oynanabilmesi için file, basketbol oynanabilmesi için pota yer almaktadır.

Açık spor salonunun orta kısmında futbol sahası olduğu, sahanın etrafında ise yürüyüş alanı olduğu görülmüştür. Ayrıca burada 2 adet bisiklet olduğu ve mahpusların isterlerse kullanabildikleri belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar ayda 2 defa, 1 saat süreyle spor alanlarından faydalandıklarını ifade etmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

92. Kurumda 4 adet açık görüş alanı bulunmaktadır. Mahpusların ayda 1 defa ve 45 dakika süreyle açık görüş hakkından faydalanabildiği öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen kamera kayıtlarında mahpusların açık görüş sürelerinin 45 dakika sürdüğü teyit edilmiştir.

93. Açık görüş alanlarında duvar saatinin yer almadığı görülmüş, söz konusu husus İdareye iletilmiş olup İdare tarafından alanların yeni boyandığı, öncesinde alanda saat olduğu ve boyama sonrası tekrar takılacağı belirtilmiştir. Ziyaret sonrası İdare tarafından gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan saatlerin asıldığı görülmüştür.

94. Kurumda 4 adet kapalı görüş alanı ve bu alanlarda toplam 55 adet görüş kabini bulunmaktadır. Görüş kabinlerinde mahpuslar ile ziyaretçilerin arasının cam ile ayrıldığı ve görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede ahizelerin çalışır vaziyette olduğu tespit edilmiştir. Mahpusların kapalı görüş hakkından ayda 3 defa, 45 dakika süreyle yararlanabildiği bilgisi edinilmiştir.

95. ACEP projesi kapsamında her koşulda görüntülü görüşme cihazı bulunmaktadır. ACEP üzerinden görüşme hakkının haftalık 30 dakika olduğu öğrenilmiştir. Mahpuslar, ACEP görüşmelerinde kesintiler yaşanabildiğini, özellikle yaz aylarında kabinlerin sıcak ve havasız olduğunu ifade etmiştir.

96. Kurumda 8 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare tarafından bu telefonlar ile ceza infaz kurumları arası yapılan telefon görüşmeleri ve mevzuat gereğince görüntülü görüşme hakları bulunmayan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpusların görüşme yapabildikleri belirtilmiştir.¹²

¹² Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre: "(j) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoy, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşebilir."

97. Kurumda 14 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme odalarında yapılan incelemede odalarda kamera olmadığı görülmüş ancak odalarda konuşulanların dışarıdan duyulabildiği anlaşılmıştır.

98. Kurumda 9 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve 1 E-Duruşma cihazı mevcuttur. SEGBİS görüşmelerinin gerçekleştirildiği odaların yalıtımlı malzeme ile kaplandığı görülmüş ve yapılan incelemeler neticesinde odaların dışarıya ses iletmediği tespit edilmiştir.

99. Kurumdaki televizyonlarda 43 adet televizyon kanalı ve 4 radyo kanalı bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar el radyosu talebinde bulunmuştur. İdareyle yapılan son görüşmede radyo teminine ilişkin husus dile getirilmiş gerekli çalışmaların yapılacağı bilgisi alınmıştır.

100. Kurumda 7 adet eş görüşme odası bulunmaktadır. Eş görüşme odalarında 1 adet çift kişilik yatak, televizyon, masa, sandalye, su ısıtıcı, saç kurutma makinası ile tuvalet ve banyo alanı yer almaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde acil çağrı butonlarının çalışır vaziyette olduğu ve odaların temiz olduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

101. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

102. TİHEK tarafından 26/10/2021 tarihinde Silivri 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir. Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2022/22

sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur. Kuruma daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
Kurum infaz kalemindeki fiziki yapının iyileştirilerek personelin kullanımına uygun hale getirilmesi,	Merkez İdaresi	İnfaz kaleminin yanında bulunan odanın tadilatla infaz kaleminin bulunduğu odaya dahil edildiği görülmüştür.
	<i>Yerine getirildi</i>	
Hasta koğuşundaki 2 kişilik odalarda bulunan duş alma bölümünün mahremiyeti sağlayacak şekilde düzenlenmesi,	Merkez İdaresi	Hasta koğuşunda bulunan duş alma bölümüne perde yapıldığı ve hükümlü/tutukluların mahremiyetinin sağlandığı görülmüştür.
	<i>Yerine getirildi</i>	
Kurumda bulunan kameraların görüntü kalitesini artırma çalışmalarının hızlandırılması,	Merkez İdaresi	Ceza infaz kurumu ilk açıldığı dönemde kurulan analog kamera sistemi yerine yüksek kalitede görüntü sağlayan kamera sistemine geçildiği bilgisi edinilmiştir.
	<i>Yerine getirildi</i>	
Diş hekimine yardımcı olmak amacıyla hemşire görevlendirilmesi,	Merkez İdaresi	Diş biriminde ihtiyaç olduğu zaman memur görevlendirmesi yapıldığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden hemşire talebinde bulunulduğu ifade edilmiştir.
	<i>Yerine getirilmedi</i>	

Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesine (AİÖK) göre eğitim, çalışma, spor gibi etkinlikleri de kapsayan bir faaliyet programı mahpusların ıslahı açısından önem arz etmektedir. Mahpusların kendi istekleri ile işyurtlarında çalışmaları, meslek öğrenerek rehabilite olmaları, gelir sağlamaları ve mahpusların cezaları infaz edildikten sonra sosyal yaşama adapte olabilmeleri anlamında önemli hususlar arasında yer almaktadır. Bu kapsamda mahpusların iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla pandemi nedeniyle faal olmayan resim, bilgisayar vb. kursların açılması, daha kapsamlı hale gelmesi veya yeni kursların açılması,	Merkez İdaresi	Kurum İdaresi pandemi nedeniyle faal olmayan kursların pandemi tedbirlerinin sona ermesiyle birlikte kapsamlı şekilde faaliyete geçirildiğini belirtmiştir. Bununla birlikte ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda mahpuslara sunulan kursların yeterli olmadığı değerlendirilmiştir.
	<i>Kısmen Yerine getirildi</i>	
Kapalı spor salonunun pandemiye yönelik tedbirler de gözetilerek açılması,	Merkez İdaresi	Kurumda pandemi nedeniyle faal olmayan spor salonları, pandemi tedbirlerinin sonlanması ile birlikte tekrar faaliyete geçmiş olup mahpusların belli bir plan dâhilinde buralara çıkarılarak spor, yürüyüş, futbol, basketbol, voleybol, masa tenisi gibi sportif etkinliklere katılabildikleri anlaşılmıştır.
	<i>Yerine getirildi</i>	
	Merkez İdaresi	

<p>AİÖK mahpusların özellikle aileleri ile olan temaslarını devam ettirmesinin önemli olduğunu ve telefonla temas kurabilmek için daha iyi imkânlara sahip olmalarına izin verilebileceğini vurgulamaktadır.¹³ Bu kapsamda çocuğuyla görüşmek isteyen mahpusların telefonla görüşme hakkının çocuklarının okul saatine göre ayarlanması,</p>	<p><i>Yerine getirildi</i></p>	<p>Kurumda ACEP kapsamında görüntülü görüşme sistemine geçildiğinden dolayı, koğuşların içerisine kurulan görüntülü görüşme kabinlerinden tüm mahpusların haftanın 7 günü 09.00 ile 23.59 saatleri arasında aileleri ve çocukları ile görüşme yapabildikleri anlaşılmıştır.</p>
<p>Kurum infaz kalemindeki iş yükünün fazla olmasından dolayı kâtip sayısının artırılması,</p>	<p>Adalet Bakanlığı</p>	<p>Kâtip sayısının artırılmadığı görülmüştür.</p>
<p>Sağlık servisindeki iş yükü ve Kurum mevcudu düşünüldüğünde dış hekimi, hemşire ve sağlık memuru ihtiyacının karşılanması,</p>	<p>Adalet Bakanlığı</p>	<p>Dış hekimi ve hemşire sayısının artırıldığı ancak sağlık memuru sayısında değişiklik olmadığı görülmüştür.</p>
<p>Ceza infaz kurumlarında psikososyal servisler, mahpusların iyilik hallerinin</p>	<p>Adalet Bakanlığı</p>	<p>Psikolog sayısının artırıldığı ancak sosyal hizmet uzmanı</p>

¹³ AİÖK Standartları, 2'nci Genel Rapor'dan alıntı [CPT/Inf (92) 3], s.16 : “Mahpusların dış dünyayla temaslarını makul düzeyde devam ettirmesi de çok önemlidir. Her şeyden önce mahpuslara aileleriyle veya yakın arkadaşlarıyla ilişkilerini devam ettirebilme imkânı verilmelidir. Buradaki temel prensip, dış dünyayla temasın desteklenmesi olmalıdır; bu tür temasın sınırlanması sadece kayda değer güvenlik endişeleri veya kaynak kısıtlılığı nedenlerine dayandırılabilir. AİÖK bu bağlamda, ailesi uzakta yaşayan (bu nedenle düzenli ziyaret imkânı olmayan) mahpuslar için ziyaret veya telefon teması kurallarının uygulanması konusunda esnekliğe gerek olduğunun altını çizer. Örneğin bu tür mahpusların ziyaret süresini biriktirebilmesine ve/veya aileleriyle telefonla temas kurabilmek için daha iyi imkânlara sahip olmasına izin verilebilir.”

<p>tespiti ve takibi açısından önem arz etmektedir. Kurum kapasitesinin ve psikososyal servisteki iş yükünün fazla olmasından dolayı bu serviste çalışan uzman sayısının yetersiz kaldığı değerlendirilmektedir. Bu serviste yapılan inceleme, problem çözme, gözlem, görüşme, rapor yazma ve dosyalama gibi çalışmaların aksamadan ilerlemesi adına psikososyal serviste çalışan personelin sayısının artırılması ve çalışanlarda sürekliliğin sağlanması,</p>	<p><i>Kısmen yerine getirildi</i></p>	<p>sayısının artırılmadığı görülmüştür.</p>
<p>İstanbul Bakırköy Adliyesi Adalet Komisyonu Başkanlığı Silivri 1 No.lu Yargı Çevresi Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu'nun 2019 Yılı 3'üncü Dönem Raporunda da belirtildiği gibi mahpusların hastaneye sevki konusunda yaşanan gecikmelerin önüne geçebilmek için Kurumun Jandarma personeli sayısının artırılması,</p>	<p>İçişleri Bakanlığı</p> <p><i>Yerine getirilmedi</i></p>	<p>Jandarma Tabur Komutanlığı atama dönemi ve personel yetersizliği sebebiyle hastane sevklerinde aksamaların devam ettiği görülmüştür.</p>
<p>Kurum aile hekimi ve dış hekimi tarafından yapılan tetkikler sonucu dış hastanede tedavi edilmesi uygun görülen mahpusların, dış hastaneye naklinin yapılması konusunda yetkili olan Kampüs Hastanesi doktorları tarafından mahpusların tedavilerine uygun hastanelere sevklerinin yapılması konusunda özen gösterilmesi,</p>	<p>Sağlık Bakanlığı</p> <p><i>Yerine getirildi</i></p>	<p>Yapılan görüşmelerde mahpusların tedavilerine uygun hastanelere sevklerinin yapılması hususunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.</p>

C. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

103. Yıpranmış ve eski yatakların yenileri ile değiştirilmesi¹⁴,
104. Her mahpusa dolap temin edilmesi,
105. Banyolarda rutubet oluşan duvarlar için gerekli tadilatın yapılması ve kıyafetlerin asılması için askı konulması,
106. Koşullardaki acil durum butonlarının çalışır durumda olup olmadığını periyodik olarak kontrol edilmesi ve arızaların giderilmesi¹⁵,
107. Sigara içilmeyen koğuş sayısının artırılması,
108. Işık yetersizliği nedeniyle görüntü kalitesi net olmayan kameralar konusunda gerekli çalışmanın yapılması,
109. Mahkûm kabul biriminde arama esnasında her mahpusa tek kullanımlık önlük verilmesi ve detaylı aramanın mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi¹⁶,
110. Kuruma yeni giriş yapan mahpuslara Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Hükümlü ve Tutuklu El Kitabının verilmesi¹⁷,
111. Dilekçelerin cevaplandırılması ve dilekçe çıkış numaralarının mahpuslara verilmesi hususlarında azami dikkatin gösterilmesi,
112. Kantinde satılan ürünlerin sayısının artırılması,
113. Revirde eksik olan malzemelerin temin edilmesi,
114. İlaçların teminindeki aksaklıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi,
115. Mahpusların iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla yeni kursların açılması¹⁸ **tekiden**,

¹⁴ Birleşmiş Milletler, Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

¹⁵ Avrupa Cezaevi Kuralları 18.2: “Mahpusların personel ile gecikmeksizin irtibat kurmasını mümkün kılan bir alarm sistemi olmalıdır.”, 52.4. “Tüm mahpusların, gece de dâhil olmak üzere, günün her saatinde personel ile iletişim kurabilmesine imkân sağlanmalıdır.”

¹⁶ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre: “...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir.”

¹⁷ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 56’ncı maddesine göre “Hükümlülere, kuruma alındıklarında uygulanacak iyileştirme çalışmaları, disiplin suçları ve cezaları, bilgi edinme ve şikâyet yolları, hak ve sorumlulukları gibi konular ile kurumdaki yaşam biçimine uyum sağlamaları için gereken bilgiler, kurum yöneticileri tarafından sözlü olarak anlatılır ve yazılı olarak tebliğ olunur.”

¹⁸ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

116. Avukat görüşme odalarında görüşme gizliliğini sağlayacak ve konuşulanların dışarıdan duyulmasını engelleyecek ses yalıtımının sağlanması¹⁹,

117. Kantinde radyo satışının yapılmasının değerlendirilmesi,²⁰
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Silivri Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye

118. Kurumda, yeni kurs ve atölye faaliyetlerinin yapılabilmesi için gerekli eğitici desteğinin verilmesi hususu tavsiye edilmektedir.

3. İstanbul İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

119. Hastaneye sevk raporu düzenlenmiş ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması²¹ hususu tavsiye edilmektedir.

4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

120. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu, sağlık hizmetlerine erişimde gecikme yaşanabildiği tespit edilmiş olup bu sorunların çözümüne yönelik kalabalıklaşma²² problemini giderecek çalışmaların ivedilikle yapılması,

¹⁹ Nelson Mandela Kuralları, Kural 61/1: “Mahpuslara, seçtikleri bir avukat ya da hukuki yardım sağlayıcı ile ulusal hukuka uygun olarak gecikmeksizin, alan dinlemesi yapılmaksızın, sansürsüz ve tam bir gizlilik içinde görüşme, danışma ve konuşma için yeterli fırsat, zaman ve kolaylık sağlanır. Görüşmeler, hapisane personelinin görebileceği, ancak duyulmayacak bir ortamda olur.” Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 23.4: “Mahpuslarla avukatları arasında hukukî konularda yapılan görüşmeler, yazışmalar ve diğer iletişimler gizli tutulmalıdır.” Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in “Tutuklunun müdafî, uzlaştırmacı ve arabulucu ile görüşmesi” kenar başlıklı 19’uncu maddesine göre: “Tutuklu, vekâletname aranmaksızın müdafî ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duymayacağı, ancak; görüşmenin görevlilerce izlenebileceği bir ortamda, açık görüş usulüne tabi olarak görüşür. Bu kişilerin müdafî ile yazışmaları denetime tabi tutulmaz.”

²⁰ Nelson Mandela Kuralları, Kural 63: “Mahpusların gazete, dergi veya kurumların özel yayınlarını okumaları, radyo dinlemeleri, konferansları veya kurum idaresinin çıkardığı veya denetlediği benzeri araçları izlemeleri sağlanarak, önemli haberler hakkında düzenli olarak bilgi sahibi olmaları sağlanır.”

²¹ Nelson Mandela Kuralları, Kural 27/1: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur.”

²² AİÖK, CPT Standartları, 2’nci Genel Rapor, Inf 92(3), Cezaevleri, Hapis, paragraf 46: “Aşırı kalabalıklaşma, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel

121. Kurum infaz kalemindeki iş yükünün fazla olmasından dolayı katip sayısının artırılması *tekiden*,

122. Diş hekimine yardımcı olmak amacıyla hemşire görevlendirilmesi *tekiden*,

123. Psikososyal serviste çalışan personel sayısının artırılması *tekiden*,

124. Kurumda ACEP kapsamında görüntülü görüşme sistemindeki bağlantı problemlerinin giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve kabin içinde havalandırma ihtiyacına yönelik gerekli çalışmaların yapılması,
hususları tavsiye edilmektedir.

5. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiye

125. Kampüs Devlet Hastanesinde uzman hekim istihdamının artırılması hususu tavsiye edilmektedir.

yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”; paragraf 50: “CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir.”